

Referat etter telefonintervju med styreleder i Fjord1 AS Pål W. Lorentzen 12. mai 2016

Innleiingsvis orienterte leiar om frammøte. Leiar i kontrollutvalet Frank Willy Djuvik leiar møtet. Nestleiar Odd Atle Stegegjerdet og Klaus Iversen var til stades. I tillegg var også revisor Marianne Vara og kontrollsjef Einar Ulla til stades.

Det vart orientert om bruk av lydopptak for å få eit best mogeleg referat. Referatet vil bli sendt til verifisering. Det verifiserte intervjuet vert brukt vidare i saka.

Kontrollutvalet sitt formål er å gjennomføre kontroll av fylkeskommunen si eigarutøving, at våre eigarrepresentantar ivaretar vår eigarskap i samsvar med eigarmelding, lover og reglar og god etisk selskapskikk. Det er ikkje å kontrollere styret i Fjord1 sitt arbeid.

1. I eit brev datert 08.12.15 frå F1 Holding til styremedlemmane i Fjord1 Pål Lorentzen, Vidar Grønnevik, Arvid Andenæs og Bente Nesse, med tittelen Om pliktar etter sal av 50% av fylkeskommunen sine aksjar i F1 Holding AS, så vert det lista opp fleire forhold frå aksjekjøpsavtalen og aksjonæravtalen mellom fylkeskommunen og Torghatten som ein skriv at gjer pliktar og avgrensingar for styremedlemmane. Opplever du dette som eit forsøk på å instruere styret utanfor generalforsamling?

Ja, det vart oppfatta som en form for instruks, eller i alle fall gjør oss oppmerksom på dette. jeg vil tilføye at vi hadde som utgangspunkt allerede fra starten av, og da snakker jeg på vegne av oss fire, at vi selvfølgelig lytter til hovedaksjonær, at vi lytter til synspunkt, og er smidige i forhold til det som foregår. På den annen side må vi ivareta forpliktelser som styremedlemmer i dette selskapet, og der er det en del bestemmelser. Det andre er at vi har en minoritetsaksjonær som er i rettslig konflikt med fylkeskommunen (fk) og Torghatten (TH). Vi må passe på at vi ikke gjør noe galt, slik at denne balansegangen er der. På den ene siden vil vi gjerne bli informert og medvirke så langt vi kan, og så må vi passe på at vi ikke balanserer feil og at vi ikke bryter bestemmelser i aksjeloven og ellers. Vi oppfattet det som man kunne tenke seg å instruere oss, men at vi ganske fort kom frem til hva som måtte være vår holdning.

2. Korleis ser du på dei retningslinjer og plikter som blir «pålagt» styret i dette brevet?

I utgangspunktet ville ikke dette forplikte oss som styremedlemmer. Det er Holdingselskapet sin avtale og vi må forholde oss gradvis til de spørsmålene etter hvert som de dukker opp. Brevet kom til hver og en av oss. Så forholdt vi oss til disse spørsmålene etter hvert som de dukket opp litt senere. Det har egentlig hver bare ett hovedtema her og det er utbetaling av utbytte.

3. Spørsmål frå Iversen: Viser til e-posten som er innkalling til dette møtet, der det kun er oppgitt representantene fra fylkeskommunen i denne innkallinga. Veit du om dei andre representantane var innkalla til møtet?

Nei, det var et spørsmål som ganske raskt dukket opp. Dette brevet kom ganske raskt etter at vi var valgt inn som nye styremedlemmer, og problemstillingene måtte avklares litt underveis. Spørsmålet om hvordan man forholder seg til styret og deler av styret ble etter hvert et ganske viktig spørsmål, som vi måtte ta opp særskilt. Vi tenkte ikke så nøye på hva og hvilken informasjon som måtte ha tilflytt de andre styremedlemmene. Vi vurderte informasjonen som strengt konfidensiell. Vi så på denne informasjonen som informasjon til styret.

4. I eit møte mellom fylkeskommunen og dei fire styremedlemmane var det påpeika, trur eg, frå Jan Øhickers eller fylkesrådmannen på eit spørsmål frå styremedlemmane om ein kunne informere resten av styret, at å informere resten av styret om innhaldet i dette brevet blei sett på som brudd på avtalen med Torghatten. Kan du bekrefte det?

Jeg sitter ikke med noen sikker erindring av dette spørsmålet.

5. Har du som styreleder informert resten av styret om innholdet i brevet frå 8.12.15, og de ting som legger føring for styret sitt arbeid?

Nei. Det har jeg ikke gjort. Det var spørsmålet om en ikke skulle gå til utbetaling i denne mellomfasen, og da spesielt spørsmålet om utbytte som var oppe. Ellers så kan jeg ikke erindre at det egentlig inneholdt så veldig mange restriksjoner overfor for oss.

6. Har fylkeskommunen sine representantar, då også frå F1 Holding, prøvd å påverke eller instruere styremedlemmane utover de instruksjonane som blei lista opp i brevet?

Det vi kan si er vel at det har vært spørsmål underveis som har vist at det var ulike oppfatninger og synspunkt på hverandre roller. Det som har vært en hovedproblemstilling er at fylkeskommunen har en avtale med Torghatten. Den skal gjennomføres, og den hadde en del punkt i seg som til dels var ukjent for andre enn fylkeskommunen. Det var en del parametere av en økonomisk karakter som da hadde vært elementer i denne avtalen. Det som var et spørsmål i januar i år, da vi startet opp vårt egentlige arbeid for fullt, var i hvilken grad Fjord1 skulle medvirke i denne prosessen inn mot konkurransetilsynet. Det var for så vidt en problemstilling. Det var en forventning der at en skulle medvirke. Men så dukket problemet opp, om at Torghatten måtte sees på som en konkurrent til Fjord1, som også etter salget skulle konkurrere, hvor da Fjord1 skulle forutsettes som en adskilt økonomisk enhet, og styrt adskilt. Der lå det en viss begrensning og vi måtte da påse at vi ikke tilfører sensitiv forretningsmessig informasjon fra Fjord1 til Torghatten. Det ble en ganske viktig diskusjon fremover, og det som da skjedde var at styret sa at vi ikke går inn i disse spørsmålene, men at vi forholder oss nøytralt, og overlater da til finansdirektøren å ivareta selskapets økonomiske interesser, og at hun jobber tett Fjord1 sin juridiske rådgiver. Der var en diskusjon om hvorvidt styret skulle medvirke til en ytterligere informasjonsutveksling. Selskapet valgte å si at vi må ivareta vår nøytralitet og vi velger å gi etterspurt informasjon til konkurransetilsynet direkte. Så må en påse at den informasjonen ikke kommer til konkurrenten på en måte som er i strid med konkurranseloven § 10. Det har vært en problemstilling allerede i utgangspunktet.

7. Spørsmål frå Iversen: Hadde du en følelse av at representantane frå fylkeskommunen utøvde press mot Fjord1-styret for å få ut slik informasjon i den hensikt å kanskje utveksle den informasjonen med Torghatten?

Jeg tror nok kanskje at de mente at vi var vriene, og vi måtte argumentere sterkt for at det er konkurranseloven bestemmelser setter begrensninger for hva vi kan gjøre og at det under hver omstendighet begge aksjonærer være med på dette, og Sævik da satte foten ned, og sa at dette ville de ikke medvirke til. Det gjaldt spesielt spørsmålet om å gi representanter for Torghatten tilgang til det som kalles Black Box, et sted hvor det befinner seg veldig sensitiv informasjon. Der hadde vi oppfatninger som avvek fra hverandre, og vi ble kanskje oppfattet som litt vriene. Det tror jeg nok. Men jeg vil ikke si at det ble utøvd noen form for press.

8. Kva har vore bakgrunnen for at du ved fleire høve har bestilt juridiske vurderingar frå advokatfirmaet Selmer om forholdet mellom styret i Fjord1 og Fylkeskommunen eller F1 Holding som eigar?

Det første vi oppdaget, når vi kom inn i dette etter salget, var en del temperatur omkring

mange ting. Aktørene var veldig usikre på hverandre, og vi var delvis et nytt styre som skulle fungere. Vi var opptatt av ikke å trække feil. Det utkrystalliserte seg en del problemstillinger, bl.a prosessen mot konkurransetilsynet. Spørsmål om hva vi kunne gjøre og ikke kunne gjøre i forbindelse med kommunikasjonen mot konkurransetilsynet. Vi ønsket å kvalitetssikre det jeg antok ville være det riktige med Fjord1 sin juridiske rådgiver. Vi hadde et møte på Flesland med advokat Tysland fra Selmer, jeg tror det var 11. januar, der han fikk i oppdrag fra oss å planlegge de konkurransemessige aspektene inn mot Fjord1-styret. Og han kom med et notat 13. januar, som da også fylkeskommunen har fått. Det var flere forhold som ble omtalt i notatet, men dette var det mest sentrale.

9. I notat datert 13.01.16 frå Selmer så står følgjande: «Fylkeskommunen har også forsøkt å instruere styremedlemmene til å ta et bestemt standpunkt». Har du opplevd, eller kjenner du til, at representantar for fylkeskommunen eller F1 Holding har teke direkte kontakt med enkeltstyremedlemmer i Fjord1 og diskutert og/eller prøvd å påverka styremedlemmene sin ståstad i saker som skal handsamast i Fjord1 styret?

De andre medlemmene har fortalt at de har blitt oppringt. De hadde blitt oppringt av Øhlckers (verifisert av Pål Lorentzen pr. tlf. 18. mai ca. kl. 11.10).

10. Notat 13.01.16: «Fjord1 er ikke forpliktet til noe særskilt informasjonsdeling i sammenheng med fylkeskommunens salgsprosess før eller etter avtaleinngåelsen». Korleis ser du på kontaktmøta mellom deler av styret og fylkeskommunen opp mot dette?

Der må vi tilbake til mitt utgangspunkt. Fylkeskommunen er en hovedeier av Fjord1, og viss hovedeier sier av vi vil møte dere for å informere, og bli informert, setter ikke vi oss imot et slikt ønske. Vi har møtt fylkeskommunen/F1 Holding 15. januar, 1. mars og 28. april. Alle møtene var i Førde. Vi blir kanskje oppfattet som litt stri av fylkeskommunen, men vi har på den annen side sittet i møter og lytter til det som F1 Holding og fylkeskommunen har å si. Det har vi gjort.

11. Kontrollutvalet er kjent med at det 15.01, 01.03 og 28.04 vart gjennomført møte mellom Fylkesordføraren, Fylkesrådmannen, styreleiar i F1 Holding og deg som styreleiar, og fleire styremedlemmer i Fjord1. Kven tok initiativ til desse møta. Kom de som et resultat av det brevet som ble sendt 8.12.15, eller var det Fjord1-styret som tok initiativ overfor fylkeskommunen for å få i stand slike kontaktmøte?

Det var fylkeskommunen. Fylkesordfører Jenny Følling sa de ønsker å ha slike informasjonsmøter.

12. Med spesifikt dei fire styremedlemmane?

Ja.

13. Spørsmål frå Iversen. Kven henvendte seg i hovudsak frå fylkeskommunen til Fjord1-styret? Var det fylkesordføraren eller var det representantar frå fylkesrådmannen, eller andre?

Det var fylkesordføreren som kontaktet meg. Det er inngangen til alle møtene vi har hatt.

14. I Selmer sitt notat datert 25.02.16 så står og «De styremedlemmer som er valgt etter F1 Holdings nominasjon har således ikke videre rammer til å kommunisere med F1 Holding, fylkeskommunen eller Torghatten enn det øvrige styremedlemmer har. Styremedlemmer valgt etter F1 Holdings nominasjon skal ikke særskilt ivareta F1 Holdings interesser, enn mindre fylkeskommunen eller Torghattens interesser». Er din erfaring at Fylkeskommunens

og F1 Holdings representantar har det same synet med tanke på styret sin rolle?

Jeg tror i hvert fall jeg kan si at det standpunktet som jeg for så vidt har fått bekreftet gjennom denne utredningen fra Selmer har man etterhvert fått en gradvis større forståelse for. Jeg tror nok kanskje at det ble oppfattet som litt vanskelig i åpningen. Vi måtte da vurdere enkelte av disse problemstillingene og ønskene fra fylkeskommunen hver for seg og vi meldte tilbake på hvordan vi så på disse spørsmålene, men jeg tror at vi gradvis fikk en forståelse for at det måtte være sånn vi sa. Vi er her i en ekstraordinær situasjon der de to eierne er i en rettslig konflikt med hverandre, og hvor den andre eierkonstellasjonen er i direkte representert inn i styret, og her skal vi som representerer flertallet balansere dette på en fornuftig og riktig måte. Denne balansegangen har vært ganske krevende.

15. Angående Havila sin direkte representasjon i styret. Det har vore diskutert i kva grad Jan Øhlckers skal sitte som observatør i styret i Fjord1. Har det kome avklaring på det spørsmålet?

Det som skjedde der var at vi følte ein skepsis frå F1 Holding si side, frå fylkeskommunen sin side, for det vi drev med. Jeg brakte frem ideen om en observatør frå Holding i styret på grunn av at det kunne være en viss ubalanse. Jeg tok dette først opp med fylkeskommunen, som var positive. Jeg ville da ta det opp med Sævik-gruppen i styret. Sævik var veldig skeptiske til det, de var redd for at informasjon som gikk den veien ville gå videre til Torghatten. De strittet imot. Jeg øvde et visst press på grupperingen, og det endte opp med et forsiktig ja, men knyttet en ganske tung restriksjon til dette, mellom anna at man kunne be om at observatør skulle gå på gangen når det dukket opp saker eller diskusjoner underveis. Jeg følte nok at når de forbehold kom fra Sævik, så gikk de for langt. Jeg sa til Sævik at jeg ikke ville gå videre med den løsningen. Og det førte også til at Holding ikke gikk for den løsningen. Jeg sa til Holding at de kunne gå i generalforsamling å vedta en observatørrolle i styret, og det er kanskje den riktige måten å gjøre det på viss man vil ha det. Fikk tilbakemelding fra Holding at de ikke ville gå i generalforsamling å vedta dette. Den muligheten har stått åpen hele tiden, og da kunne fylkeskommunen utøve sin majoritet.

16. Det måtte vel vurderast ut frå om det er informasjon som er formålet eller om det er utøving av eigarskap som var formålet.

Min tanke med ordningen var at Holding ville være der å høre hva som ble sagt, og kunne se at vi drøftet og ledet selskapet på en god og forsvarlig måte, og at det ville være en god og tillitsskapende ordning. Han skulle ha mulighet til å bli informert om de driftsmessige spørsmål vi hadde oppe.

17. Spørsmål frå Iversen. Du sa at det var visse saker en kunne sende en eventuell observatør på gangen. Kva type saker ville det i så fall være? Er det meir konkurransesensitive saker?

Nei, det var et generelt forbehold. Det var først og fremst de konkurransemessige forhold de hadde i tankene, men jeg syntes det forbeholdet var for rundt og vidtgående til å være akseptabelt for fylkeskommunen.

18. Til dei kontaktmøta igjen. Vart det på gitt informasjon på nokre av desse møta frå fylkeskommunen som styremedlemmane fekk instruksjon om å ikkje fekk rapportere vidare til resten av styret?

Nei, det ble det ikke. Jeg ga klart uttrykk for at vi føler en forpliktelse til å meddele styret at disse møtene har funnet sted, og hva som ble behandlet på møtene. I det andre møtet, altså 1. mars, tok jeg det opp på nytt og sa at vi føler oss forpliktet til å informere om det som vi har snakket om og det jeg da valgte å gjøre var å skrive et notat fra det møtet, også for at det skjedde noe ytterligere der, at representanter fra Torghatten innfant seg og ville presentere selskapet. Jeg ba om at den presentasjonen vi fikk også ble distribuert til de øvrige styremedlemmene, slik at et samlet styre visste hva som hadde foregått, og da ble den powerpoint-presentasjonen lagt ved som et vedlegg til det notatet. Det var det

notatet som kom på avveie dessverre.

19. En del av spørsmåla baserer seg på notat Jan Øhlckers har skrive etter kontaktmøta og bl.a i møtet der de møtte Torghatten. [REDACTED]

[REDACTED]. Kor langt gjekk ein i det møtet med å diskutere og utveksle informasjon mellom styremedlemmane i Fjord1, fylkeskommunen og Torghatten?

Jeg kan ikke huske at vi gikk særlig langt. Vi satt stort sett og lyttet til det som ble sagt, og vi var veldig forsiktige med å uttrykke noe som helst. Og når det gjelder prosessen mot konkurransetilsynet så var situasjonen slik at vi sa at dette håndteres av selskapet selv ved administrasjonen og juridiske rådgiver, så dette må ha vært bekymringer uttrykt av Torghatten sin side. Vi ga ingen informasjon om dette.

20. Et sentral moment er instruksjon. Prøvde fylkeskommunen/F1 Holding sine representantar på eit eller fleire av desse møta å utøve press eller forsøk på instruksjon overfor styremedlemmane til at dei skulle innta ein spesiell haldning til saker som seinare skulle handsamast av styret i Fjord1, f.eks utgi informasjon om Black box rekneskapa og informasjon til konkurransetilsynet. Følte ein på desse møta at det vart utøvd press og instruksjon?

Nei, jeg oppfatter det sånn at man hadde tydelige oppfatninger og også kanskje oppfatninger om hva vi skulle gjøre, men at vi vurderte dette på egen hånd, og helt selvstendig, slik at jeg vil si at det var møter med åpen meningsutveksling der vi egentlig stod på våre synspunkter om at dette måtte vurderes fra spørsmål til spørsmål ut fra de krav aksjeloven og konkurranseloven stiller til oss. Jeg kan ikke si at det har vært utøvd noen form for press. Vi var uenige om en del punkt. De mente nok fra Holding sin side at vi burde ha strekt oss litt lenger, men at vi svarte at vi ville vurdere dette på egen hånd, og at spesielt i starten, og vil gjerne understreke det, hadde en ulik oppfatning av hva vår rolle var, men at vi etter hvert har fått gjennomslag for at vi må ta den rollen som vi er sett til å ivareta.

21. Opplever du at fylkeskommunen/F1 Holding på noko område prøver å oppnå ein fordel på bekostning av selskapet eller andre aksjonærar gjennom forsøk på instruksjon eller usemje utanfor generalforsamling, det at ein presser på for å få ut informasjon som ein meiner ein kan vidarebringe til Torghatten, som selskapet sjølv meiner ein ikkje bør vidarebringe?

Jeg tror, slik jeg har oppfattet det, at man her har signert en avtale hvor man muligens, jeg vet ikke, kanskje har gått litt langt med tanke på informasjon om økonomiske parametere som har betydning for det vederlaget som Torghatten skal betale, og at det der kan oppstå et visst press i forhold til restriksjoner som konkurranseloven legger på oss. Det er den konstellasjonen jeg har opplevd. Jeg føler at vi har fulgt boken i forhold til dette og det føler jeg at fylkeskommunen også har akseptert.

22. Har styret, enten du som styreleiar eller dei fire styremedlemmane eller heile styret i Fjord1 fått framlagt heile avtaleverket mellom Fylkeskommunen og Torghatten?

Nei, vi har fått det brevet frå Øhlckers i desember, og det er det vi har fått.

23. Spørsmål frå Iversen. Aksjonæravtalen kjenner kanskje styret?

Den gamle kjenner vi, men den nye har vi ikke fått utover det som var vedlagt i brevet fra Øhlckers fra desember.

24. Til slutt. Det gjeld saka om utbetaling av utbyte for 2015. Slik vi har oppfatta det foreslå styret eit utbyte, som dei gjer på fritt grunnlag, og så er det generalforsamlinga som endeleg godkjenner utbytet. Er det rett forstått?

Ja, det er rett. Styret har et ansvar etter aksjeloven for det økonomiske resultatet i selskapet, og det er de som foreslår eventuell utbytte, og da kan generalforsamlingen si nei eller vedta et lavere utbytte, men kan ikke vedta et høyere utbytte enn det styret foreslår.

25. Vi finn det litt rart, at fylkeskommunen prøver å påverke styret til å gjere dette valet, når fylkeskommunen sjølv kan gjere det i generalforsamlinga. Har de fått nokon grunngjeving for kvifor fylkeskommunen vil at styret skal legge fram forslag om 0-utbyte?

Nei, det har jeg ikke. Jeg er helt enig.

26. Då har ikkje vi fleire planlagde spørsmål. Er det noko du vil legge til?

Jeg håper jeg har fått fram det som har vært litt av dynamikken i dette, at det var kanskje litt forskjellige forventninger til hverandre i utgangspunktet, men at man i kraft av denne utviklingen nå egentlig snakker ganske godt og greitt sammen om slike spørsmål, og at vi har tatt opp noen spørsmål underveis. Det har vi følt at vi har måttet gjøre ut fra lovens bestemmelser, og at det, etter hvert, selv om det har irritert fylkeskommunen og Holding en del, aksepterer de det. Jeg vil si at dette langt på vei har gått seg til.

27. Eit tilleggsspørsmål. Det gjeld kontaktmøte 1. mars 2016. Som sagt har vi notat frå Jan Øhlickers frå dette møtet, der han mellom anna skriv at Arvid Andenes uttaler dette. «Dei fire i styret erkjenner at dei må respektere fylkestingsvedtaket» Kva ligg i denne uttalen, og stiller du deg bak denne? Er det på ein måte ein erkjennelse av at ein må følgje det som fylkeskommunen meiner?

Jeg husker at Arvid Andenæs hadde en åpningsbemerkning rundt dette. Jeg tror nok det har sammenheng med noe jeg sa i fylkesutvalget, nemlig at vi i styret er klar over at salgsvedtaket i fylkestinget var et veldig kontroversielt vedtak politisk sett i Sogn og Fjordane. Jeg tror nok han har blitt oppfattet som om at vi ikke har mening i det spørsmålet. Vi skal ikke komme med noen skjult dagsorden inn mot den politiske debatten som er foregått i fylket om det var riktig og klok politikk å selje til Torghatten. Jeg tror det han prøver å si her er at vi i styret forholder oss helt nøytralt til den diskusjonen. Det er ikke en del av vår diskusjon. Vi er invitert inn fra utsiden som profesjonelle styremedlemmer til å gjøre en jobb i en kortere periode, og vi vil ikke legge oss opp i eller ha noen mening om det var riktig eller ikke riktig av fylkeskommunen å treffe den avgjørelsen. Jeg tror det er det han har ment.

Leiar i kontrollutvalet avslutta med å takke styreleiar Pål W. Lorentzen for å bidra med informasjon som gjer kontrollutvalet betre i stand til å vurdere eigarutøvinga.

Einar Ulla 16. mai 2016